

Ese de döne ori in septemană: Joi-a si Dominește; éra candu va prefiinde importanță materieielor, va ési de trei séu de patru ori in septemană.

Pretiul de prenumeratiune:
pentru Austria:

pe anu intregu	8 fl. v. a.
" diumetate de anu	4 " "
" patrariu	2 " "
" pentru Romani'a si strainetate:	
pe anu intregu	12 fl. v. a.
" diumetate de anu	6 " "

ALBINA.

Invitare de prenumeratiune

la

„ALBINA.“

Incependum se semestrulu alu II cu 1 iuliu v.
se deschide prenumeratiune nouă.

Condițiunile de prenumeratiune sunt:

Pentru Austria pre unu anu 8 fl.
" " diumetate de anu 4 fl.
" " patrariu " 2 fl.

Pentru Romani'a si strainetate pre unu ann
12 fl. (séu 2 #)

Pentru Romani'a si strainetate pre diumetate
de anu 6 fl. (séu 1 #).

Redactiunea.

Pesta, 26 iuliu/7 aug. 1869.

Insemnaramu in unilu de numerile trecute, cumca presiedintele comisiunei unguresci in privintia regularii fruntarilor intre Romani'a si Austro-Ungari'a, dupa ce audi parerile comisiunei romanesci, — nu mai crede cumca acésta causa s'ar poté decide in pace, ci propuse guvernului austro-ungurescu ca numai de datu se ocupe locurile de certa.

Guvernul Imperatului n'a luatu anca neci o resolutiune. Dar ungurii se cui de la frontaria, neci cä asceptara se auda ce va dice guvernul loru, ci se luara insisi de capulu loru a navalii pe teritoriul romanu.

Dupa informatiunile díariului „Romanul,” s'au intemplatu pana acum'a trei navaliri unguresci, si a nume la Chiaia, la Campin'a si la Predealu.

Inse „Monitoriulu,” in calitatea sa de organu oficiale alu guvernul romanescu, n'a ajunsu anca se iee notitia de catu despre prim'a navalire la Chiaia. Navalirea s'a intemplatu in 14 iuliu, „Monitoriulu” sciu numai in 19 aceleia-si luni. Cum asiè tardiu? E confusu? I-e frica? N'ar avé placere se céra suatu de la „Ghimpele” séu de la „Gur'a Satului”?

Cuvintele „Monitoriului” sunt:

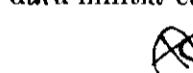
„La 14 ale acesteia, o banda de 100 Unguri armati, din comuna Zagonulu, au nevalit impreuna cu primariul comunei pe pamentul romanu la puntul Faci'a-Cheie, plaiul Buzeu, judetul Buzeu, spre a sili pe sieful valamal d'acolo, cu doui soldati, ce avea de paza, ca se-si parescesca posturile si se retraga pe malul stangu alu apei Arzagului. Pazitorii puntului de frontieră refusandu a cede unei asemene violentie, navalitorii s'au marginitu a

derimá gherat'a, unde stá sentinel'a, si s'au retrasu amenintandu pe vasiliu cä peste putine dile vor reveni, spre a-lu sil, prin fortia, se parasesca acestu punctu. Guvernul, insciintiatu prin raportulu prefectului de acésta nelegiuata urmare, pe d'o parte a facut'o cunoscuta cabinetului din Viena, éra pe d'alt'a a luatu mersi spre a concentrá la acelu punctu unu numeru suficientu de trupe, cu ordine precisa ca se respinga cu forti'a ori-ce asemene incercare violenta s'ar mai face pe viitoru.“

Foile din Romani'a sunt de acordu a indemná guvernul de la Bucuresci se céra satisfacere, buna óra precum alta data Austri'a a cerutu de la Romani'a, si a capetatu.

Fóia ungurésca „Ellenor” se espetorézia contra romanilor, cam precum e dicala: feri din cale se nu te turtescu.

Unu telegramu in „Pester Ll.” de astadi afirma cä Romani'a a si comanda militia catra puntele atacate.

Biserice'a si scól'a, in trecutu si astadi.

Biserice'a, vorbimu de cea crestina, anume de a nostra, macar' cä cele ce le vom dice, se potu afirmá in generale despre veri-care confesiune positiva, — biserice'a are chiamarea a destepă credinta si prin credintia a conduce pe credintosi spre scopulu destinatiunei loru, a-i mangaia si a li usiurá esistintia trecatoria. Devis'a ei e: „fericita celu ce va crede.“

Scól'a in generale are chiamarea a luminá, adeca a desvoltá poterile mintei, pentru ca cei trecuti printren'sa, prin scrutarea si affarea adeverului se fia insisi in stare a se conduce spre bine si a se feri de reu.

De aci se vede, cä biserice'a are d'a face mai vertosu cu inim'a, scól'a mai vertosu cu mintea; mai departe, cä biserice'a si-a avutu rol'a principale in stadiulu de copilaria alu popóraloru, éra scól'a trebuie se si-o aiba in stadiulu de maturitate séu barbatia alu loru.

Acésta ni splica, cum a fostu in stare biserice'a a ni aperá, séu chiar a ni salvá in trecutu poporulu romanu, esistentia natuinala de perire; dar totu acésta ne face se pricepemu, cä astadi, candu — dora si noi vom fi esitu din stadiulu pruncie, altii inse, si a nume contrarii nostri de securu cä au esitu, si incepu a se luptá contra esistintie nostra cu cele mai rafinate arme ale mintei, — astadi biserice'a nu mai ajunge, ci va tre-

bui se céda scólei primulu locu in lupta si conducere.

De aci urmáza, cä scól'a nostra neaperatu trebue se remana langa biserica, in posesiunea eschisiva a natuinei, casí biserice'a autonoma, adeca ca arma, ca cetate propria a natuinei; dar cä subordinarea ei — neaperatu trebue se incete si se se prefaca deocamdata in coordinare, éra cu timpulu, cerendu astfelu necesitatea, — si in primatu.

Acésta prefacere n'are se supere prenimea, in corpulu nostru natuinala, fiindu cä nu va loví interesulu nimenii, din contra va nainta si ascurá interesulu tuturor'a.

Este o ideia, si o parere acésta, ce o nutrescu in peptu-mi de döne-dieci de ani si mai bine, de candu adeca spiritulu revolutiunilor incepù a devalvá poterea creditiei si a redicá valórea mintei. A fostu in aprile 1849, candu in form'a de congresu séu sinodu dieccsanu, ce se celebra sub auspiciole guvernului lui Kosuth in Chisineu langa Aradu, venindu vorba totu la acésta cestiu, dupa ce analisau din firu in Peru impregiurarile si natur'a loru, am pronunciati in cea mai deplina convictiune, cä — facia cu grelele pericole ce se imbuldiescu asupra-ne, nu este mantuire pentru noi, de catu in lumina, adeca in cultura, in scóla; era facia cu seraci'a nostra si cu nepasarea, ca se nu dicu chiar dusimani'a statului pentru noi, cä — nu ni remane, de catu a ne folosi de faptori si de medilócele existinti, dar a le acomodá lipsei si cerintelor timpului, adeca: a cam intórc proportioniunea de pana acu in biserica si scóla; a redicá scóle mari si a ne multumí cu biserice mai mici; in locu de preuti doi si trei si patru si cinci intr'o comuna, a pune invetiatori doi si trei si patru si cinci, era numerulu preutilor a-lu reduce pana la unulu séu doi; dotatiunile parochilor reduși a le dă invetiatorilor inmultiti si inca a le mai mari din medilóce ce ni vor stá la dispusetiune.

Astfelu preutii, cari ar deveni de prisosu in biserica, avendu zelu si capacitate, s'ar aplicá cu mai bunu folosu in scóla, éra cei remasi la biserica, ar avé si ocupatiune mai multa, si venitul mai bunu. Cei de la scóla n'ar fi degradati, caci scól'a si personalul ei n'ar fi subordinate bisericei si personalul ei.

Am vrutu se atingu asta data acésta tema numai per summos apices, pre catu adeca am credintu a fi de lipsa pentru a o pune la ordinea dilei, fiindu

Prenumeratiuni se facu la toti dd. corpundinti ai nostri, si de-adreptul la Redactiune Ungargasse Nr. 23, unde sunt a se adresa si corespondintiele, ce privesc Redactiunea, administratiunea seu sprijinata care vor fi nefinante, nu se vor prima cele anonime nu se vor publica.

Pentru anunti si alte comunicatiuni de inter' su privata — se responde cate 7 cr. de linia; repetiri e se facu cu pretiu scadutu. Pretiul timbrului cate 30 cr. pent. una data, se antecipa.

Babesiu

Comitatul Biharii, 5 augustu.

(Biserica si scóla.) Cuventul antaiu se fie de salutare „Albina” nostra cä ni vine érasa o regulata Mai nainte o primiamu numai din candu in candu in pachete. Lips'a ni erá sentita forte, caci ne-am dedat la nuntrenitul spirituale ce dens'a scie se ni-lu imparta. Pléca dar nainte casi pana acum'a, straduitória Albina, noi vom binecuvantá diligint'a ta.

Asiu dorí se spunu onoratilor cetitori ceva de bucuria din comitatul nostru. Inse, dorere, se petrecu numai fapte triste.

Biserici avemu in numoru frumosielu, inse preotimea, necadita de starcia materiala, nu le pote ingrigi precum s'ar cere. De exemplu se amintescu unu casu: Intrandu intr'o biserica sambeta la rogatiunile de sér'a, gasi numai pre invetiatori singuru cantandu, neci sfetu (crisnicu) neci preotu; biserice'a nematurata, uneltele incarcate de pravu. Intrebandu despre preotu, mi se responde cä e ocupat la lucrulu campului, de dupa carole se sustiene insusi si sustieno famili'a sa numerosa.

Mangaérea nostra este statutulu organicu. Este frumosu pe chartia, si mai bunu va fi in prassa candu se va aplicá deplinu. Elu se va poté aplicá, in catu se satisfaca literii testului. Inse spiritulu mare dintr'ensulu nu va se fuenteneze cu regularitate pana nu se vor face despuseciuile pentru reducerile parochielor si pentru ceva dotatiune preotilor. Acestea le acceptam̄ de la congresulu venitoriu.

In catu inse pentru venitorea stare intelectuala a preotimei nostre, avemu numai presemnele. Astu-feliu cä de aici se gatescu se mérga la teologia forte multi, cari n'au sfarsit neci scólele normale. Stau uimitu si me intrebui: Se poate óre ca acestia se fie primiti in teologia?

Administratiunea asideria ar avea lipsa de mai multa ingrigire. Trei domni protopopi resiedu in Ora de, in locu se resida in protopopiatele loru respective.

Caus'a invetiaientului e intr'o stare si mai slaba. Prin orasie avemu scóle bune si bunisior, dar pre la sato mai cä nu sunt defeliu, invetiatori ca 'n palma. De exemplu fie aci unu casu: Am fostu intr'o comuna de frunte de langa Orade, unde cantorulu e invetiatoriu. L'intrebarui cati copii are la scóla, si mi responde cä estimpu n'a avutu neci-unul

3. Nemisii se platésca darile (contributiunile) casí poporulu comunu.

4. Nemisii se se departa din posesiunile nemisiesci.

5. Posesiunile nobilitarie (nemisiesci) se se imparta intre poporulu tieranu conformu unei ordinatiuni prè nalte imperatesci ce va urmá.

6. Daca tabul'a se inviesce la aceste conditiuni, se radice flamura alba atatu la palatiu catu si la capetulu orasului Deva.

Spre a capetá unu responsu, voiau se ascepte in pace pana la 14 novembre, pana in care di responzulu trebuia dusu la preotulu Danila in Crisiori, la din contra densii amintintau cä vor se-i urmeze capitanului loru Hora si se atace Deva.

Ori catu de nerumegate sunt aceste puncte*, totusi sunt forte importante, pentru

* Ce nu perdemu din vedere cä autorulu scria in 1848, si pre semne nainte de stergerea feudalismului. Era deci unu ce naturalu ca stergerea iobagiei se i se pare anca o pretensiune nerumegata. Trad.

Foisióra.

Horia.

Istoria exactă despre rescóla romanilor din Transilvania, de Carolu Augustu Schimmer.

(Urmare.)

Guberniulu, condusu fiindu de principiele pomenite, nu numai cä descuviintia insurectiunea nemisilor ci li fece si remonstranti, inse urmarea acestor'a nu fu alt'a de catu cä produse acea suspiciune absurdă cumca Horia graese adeverulu candu afirma cä regimulu favoresce procedur'a lui. Acésta suspiciune se intari cu atat'a mai vertosu, caci curieriulu ce sosi de la Vien'a in Sibiu la 26 novembrie 1784 aduse scirea cumca Imperatul demanda a imbiá rebelilor (romani) unu pardonu generalu, cumca descuviintieza si opresce cu seriositate insurectiunea nemisilor, si cumca mai de parte opresce a se executá yeri o pedepsa de moarte pana atunci,

pana candu vor sosi numitii comisari imperatice contele Jankovicz si ginerariulu Papilla, si ginerariulu Fabris celu numitu de comandante generale in loculu ginerariului Preusz.

Lumea intréga a trebuitu se recunoscă cumca aceste despuseciu sunt intelepte, cu atat'a mai vertosu, caci s'a esperiatu totodata cumca Imperatul a preceputu cä guberniulu n'a pasit la inceputu cu energia destulă, ceea ce monarcul a descuviintiatu prin depunerea ginerariulu Preusz si prin dogene aspre, prin aceea cä pre numitii comisari i-a provedintu cu plenipotintia deplina si a demandat felicitelor regimintele din Ungari'a si din Transilvania ca se plece de tóte partile si se incunjucre pe rebeli; si astu-feliu se-i aduca érasa sub ascultare, fora de sila (fortia) pre catu se va poté. Rebelii, cari respondisera violentie loru preste comitatulu Zarandului, Uniadorii si o parte din Alb'a, intre malulu nordicu si osticu alu Muresului (peste carele a trecutu numai odata, precum spuseram, la Deva, dar fusera respins) se vediura parcsiti de o parte

dintre aderintii loru; trupele imperatesci porhindu spre densii de prin comunele invecinate, ii macelau, deci in numuru micu se retrasera in muntii de la Campani si in partea nordica a comitatului Alb'a.

Dupa convorbirea pomenita, ce s'a intemplatu la 8 novembrie intre locuientintele de colonelu Schulz si Horia ducele rebolilor, pre candu rescolatii se incubasera mai vertosu in comitatulu Uniadorii, supremulu capitancu alu rebelilor delocu la 10 nov. fece a se predá in scrisu tabulei comitatense din Uniador'a urmatricele punto de capitulatiune:

1. Comitatulu cu toti posesorii nemisi se jure la cruce.*

2. Mai multu se nu mai fie nemisia (nobilime). Cine pote capetá unu servituu imperatescu, se traéscă de dupa elu.

* Crucea acésta a fostu portata la inceputu intre rebeli, si toti aderintii trebuiau se jure la dens'a. Horia folosi une ori si la insemnele sale asemene cruce, cu trei grindii, asiediate erucisii, stanu pre unu munte. Aut.

Se intielege dar cumca daca protopopii, preotii si invetiatorii nu vor lumina poporul sa se interesă mai mult de scola, daca nu-i vor splica legea in cau'a invetijamentului, — atunci suntemu espusi pericolului ca se vină guvernului a ni luă scolele din autonomia noastră, supunendu le siesi.

Pretindemu dar ca se se incépa numai decatu organizarea parochielor prin sinode parochiale, intru intielesulu statutului organicu. Si totodata pretindemu ca in fie-care sinodu parochialu, cei chiamati se-si dee truda a splica poporului caus'a invetijamentului. Sinodele protopopesci o vor splica asisderia la ronduu loru. Cu acesta procedura potem speră că intielegend'o toti si pretotindenia, vor avea si zelul si preceperea pentru ca se ni potem pastra scolele nostre in manile nostre.

G. P. P.

Din Banatu, augustu.

(Ceva despre carti din literatur'a vechia romanescă, si despre monastiri). In lun'a trecuta am fostu intr'o monastire din Banatu si intelnu pre unu calugaru (alu caruia nume nu voiu se-lu spunu caci bietulu se feria forte si de cea mai mica suflare) in odaia' se incepu a mi se plange amaru contra archimandritului carele lu tratęza forte uritu, numai din cau'a e r.... apoi mi vorbi despre resipirea avrei monastiresci. Venindu vorba despre urdirea monastirii, mi respunse cam retrasu: „Dle, noi (aci oftă) n'avemu 6meni cari se-i scie essamină pre serbi despre fundarea monastirilor.“ Eu i numifui veri cinci insi dintre cei alesi de congresu in cau'a impartirii fundatiunilor si monastirilor. Calugarulu facu o fętia vesela, si-mi spuse c-a-su buni. Apoi adause: „Se se faca numai intrebare despre numele fundatorilor. Monastirea esiste de 600 de ani, asi-dara cu sute de ani nainte de venirea serbilor aici in tięra asta. Privilegiile loru sunt, cele mai betrane, de 150—200 de ani. Dar ierăta, nu voiu acestu discursu, am patimitu si patimescu.“

Totusi l'intrebai anca daca au carti vechi romanescri. Mi respunse: „Destule, de nu le vor fi predatu fociului.“

Fii amédiadi, plecau caci vicariulu me invitase la prandiu, era calugarulu remase in chili'a sa din cau'a unui procesu. Mi spuse c-a multe ar avea de descoperit dar nu cutedia caci a patit'o.

Un docinte.*)

Langa Băile Erculane, 3 aug. n.

(#) Vi scriu despre cate interesante aflu in petrecerea mea de aici; dar apucandu-me, sentu c-a este forte greu, forte greu a desrié totē, si anca mai greu se alegi cele adeveratu interesante. Si pentru aceea, ceru scusa din capulu locului, daca pote nu voiu fi nimetu intru totē.

Viętia publica intr'aceste parti ale unui tienutu mai c-a curat' romanu, este, precum cam scimu de multu, mai multu nemtiesca do-

*) Ar fi prę de tanguita, daca calugarii serbi ar patimi int'at'a de ur'a natuinala in catu se fie capac a predă fociului nisco carti de interesu istoricu pentru literatur'a nostra. Numele monastirii si a calugarului le vom intrebuinta la loculu si timpulu de lipsa. Ni se pare c-a veri o temere, anca acum, n-ar fi motivata.

că ni aręta unde propriaminte ii stringea opinc'a pre rescolati. Alta scire mai adauge catra acestea cumca Hori'a a trimis si unu cerculariu, prin care imbiā pace si liniște turorui nemisilor unguri, dar sub conditiunile:

1. Ca se se lapede de nemisia, si proprietatea bunurilor loru s-o imparta cu romani.

2. Ca pana la incoronarea unui rege legitimu, se-lu recunoscă pre densulu de capitanu generale si se-lu asculte.

3. Se paresesca confessiunea catolica si se primiesca religiunea grecésca.

Acestu rebelu avea, precum se vede, cugete mari, despre cari se dice c-a neci nu le tainiu; era cugetulu d'a se impreuna cu co-religiunarii lui, cu romanii, din Valachi'a (tięra romanescă) si impreuna cu acestia se cucerésca tōta Transilvania, si astufelu se restituésca antic'a imperatia a romanilor de la carea (precum am aratat) descendu densii. Circularul de pre urma alu rescolatilor era in dreptatu etra totē satele romanescri, si cu-

catu romana; si cau'a, precum asisderia scimu, pentru c-a cercurile oficiose si administrative, si barbatii datatori de tonu aici in granitia, in partea loru precumpenitória — seu nu sunt romani, seu n'au gustatu crescere si instructiune romana de-fel; fiindu c-a institute militari de crescere, si anume d'o crescere mai nalta, precum nu esistu pana astazi, asi'e n'au esistat nici mai nainte. Deci — de unde se iei, si cum se introduci aicia viętia natuinala publica?

Cu tōte acestea, sum detorii a recunoscere, c-a — cercandu, am gasit u chiar si in statul militaru multi pre bravi romani, cari din propriulu indemnui, insisi din sine si cu zelulu loru privatu au inceputu a desvoltă cata viętia natuinala. Ei se nisuescu a-si aduce intr'o buna, intr'o intielépta armonia sentiemintele de loialitate si natuinalitate, macar' c-a pe semne si ast'a li s'ar luă in nume de reu, si asi'e combinatiunea atinsa li-ar servi mai multu numai ca molcomire a scrupulilor loru individuali.

Dar ce mai scimu se facemu, in trist'a, in fatal'a conditiune, in care suntemu infundati de candalu cu dualismulu! — Oficeriloru magiari pretotindenea in tōta monachi'a — nu numai li-e iertatu, ci li se imputa de virtute si moritu, a se fală si interesă de natuinalitatea loru si a desvoltă in viętia publica si privata catu mai multu zelu natuinalu: oficeriloru nostri unu asemenea zelu se ie in nume de reu; si acést'a este cau'a, c-a unii dintre oficerii romani, anume cei ce nu vor a fi impeditati a face carier'a, candalu este vorba de sentiul de natuinalitate, ambla a si-lu asunde pe acest'a sub larf'a de — cosmopolitism!

Va se dica acesti ffi ai natuunei vrendu a fi forte intiepti, devinu une ori chiar lasi si fantasti. Dar ast'a este unu statu de transitiune. Succesivminte ne vom dedă si in acesta sfera a vietiei cu — adeverulu curat', si fiindu apoi petrunsi de elu, vom avea si curagiul d'a-lu profesă in publicu si d'a luă noi in nume de reu, candalu altii nu vor poté se-lu auda si se-lu sufera. Adeveru, adeveru, dicu, c-a va veni acelui timpu, si c-a — elu nu mai este de parte!

Dup'acestu prologu, cam pre lungu, voiu insiră intemplamintele mai iute si mai scurtu.

Numerulu óspetiloru veniti la Baile Erculane, parte pentru a-si cauta sanetatea, parte

pentru a-si petrece, s'a urcatu estimpu, ca nici o data mai nainte, pana la cifra de 1800 de persoane, prin ce s'a dovedit din destulu, c-a realisarea planului, la care se lucra de cati'va ani pentru inmultirea caselor si incapereilor la aceste băi renumite, a devenit urginte in celu mai mare gradu. Sute si sute de óspeti, caletorindu din mari indepartari la aceste băi, au trebuitu se retorne a casa séu se caletorésca aiuria pentru c-a nu mai potura incapa, si érasi sute altii numai cu cele mai mari sacrificii pecuniarie fusera in stare a-si capetă cate unu bietu cortelasiu. Planulu nou, o data realizatu, va seuti publiculu de aceste necesuri. Despre acestu planu am auditu diferte pareri si critice; insu-ni multu mai pucinu-lu cunoscu, de catu se-mi potu face o judecata intemeiata; dar intru atat'a totē parerile lu apróba, c-a tinde a mari si a infrumuseti forte acestu locu de cura, c-a dă dreptu

de proprietate si privatiloru, si c-a — asil-dara vré a face dintr'unu privilegiu eschisivu alu erariului militaru — o comuna urbana, libera. Celu d'anteiu proprietariu particulariu este — spre mare placere si bucuria a romanilor, cunoscutul capitanu romanu in pensiune, dlu Nicolaeviciu din Biserica-Alba, a caruia casa frumosă se redica falnicu chiar langa biserica romana. Alu doile proprietariu privatu, dar in mesura grandiosa, va fi asisderia romanu, adeca arendatoriulu presinte alu băiloru, dlu Tatarti, carele va edifica unu otelu grandiosu si in celu mai indemana si frumosu locu.

Maioritatea óspetiloru este si estimpu, casi alta-data — din romani, era comerciantii si speculantii adunati din tōta monachi'a, sunt, casi alta data, mai toti qvrei; din acesta causa in planulu nou nu lipsesc — sinagog'a! — In viętia si petrecerile de tōte dilele óspetii se grupă de sine, adeca naturalminte — dupa natuinalitatii, pre magiari, casi pre turci si pre ovrei ii vedi mai totu la o lalta; numai oficerii se amesteca si prin grupe eterogene; dar inse la baluri, cari se tienu in tōta dominec'a, desparu tōte diferintele natuunale, celu pucinu candalu vine lucrulu la dantiu.

Dintre medicii trei, autorisati a practisă in băi, cunoscutul romanu dr. Al. Popoviciu face minuni, si locuinta lui de demanetă pana sér'a este incungurata de patimitorii de felu de morbi, veniti din felu de felu de tieri, cari toti cauta si afia la densulu ajutoriu si mangaiere. De curele lui se istorisescu lucruri fabulosă; pe unii, pe cari alti medici i-a maltratatu cu luniile si apoi in fine i-a paresit, dr. Popoviciu i-a vindecat in cate-va dile seu septemani, pe altii, pe cari medicii din băi i-au dechiarat de necurabili seu celu pucinu necurabili cu apele Meadiei, dr. Popoviciu i-a curatru priu maestri'a sa si chiar eu aceste ape. Pe unii desperati, i-a sculat din patulu mortii; ba pe unu baietu micu, ce cadiuse intr'o basena si se inecase, l'a sculat chiar din morti! si chiar contrarii lui, de cari se dice c-a ar avea pre multi, nu potu se-i denegi o desteritate neobosita si unu norocu raru intru curele sale. Toti pacientii sei lu binecuvanta si toti sunt petrunsi de spiritulu de recunoscinta catra ministeriulu de resbelu, caci in man'a tuturor intrigeloru, ce se tiezsera de doi ani in contra-i, i dede estimpu concesiunea d'a practisă in băile Erculane si d'a ajută la atata lume patimitoria.

Dintre romanii de peste frontaria döue persoane au devenit in aceste parti mai vertosu cunoscute, dlu V. siuul ginerariului romanu de acest'a-si nume, artistu si virtuosu in violina, carele cu arculu seu adesea, une ori in concerte pentru scopuri filantropice, incantandu farmeca pe numerosulu publicu, — altulu dlu M. din Craiova, hasardistu in carti si in — „Velociped“, mai vertosu in cesta din urma arte, adeca in „clarinet“ pe rōte, cum i dice poporul nostru, ne'ntrecutu, la ale caruia productiuni cuotidiane publiculu intregu asiste si aplauda cu multu interesu.

In mediocul petrecerilor, mai totu cam uniforme, nainte cu vr'o patru spre diece dile ni sosi scirea c-a — „vîne Babesiu cu Mocioni“! Acést'a scira interesanta se respondă iute ca o schintea electrica, si toti, romanii casi strainii intrebau c-a — „candalu vine, si cu care Mocioni vine“? — inse, nu sciu din ce cauza, se facea unu felu de secretu. Trecu-

vr'o döue dile si — nu sosira; atunci cati'va ni perduramu rabdarea, plecaramu unii spre Mehadia, altii spre Rusiava, pentru a-i intempiá pe rarii ópeti. Joi in 21 iuliu tocma ajunscii spre sera la Rusiava, candu audiu semnalul sosirii vaporului si vediui adunandu-se multa lume la loculu desbarcarii. Era poporatiunea pre-inscintiata de venirea renumitilor nostri barbatii si toti din tōte partile, dar mai vertosu serbii si romanii se'mbuldiau pentru a-i vedé si salută. Vaporulu trase la malu si Babesiu si cu dr. Eug. de Mocioni esira pe uscatu, unde fusera intempinatii de primarii locului cu preutul romanu in frunte. Dupa imbratisari cordiale si dupa ce li se presentara unii oficeri si unii straini, pana aci necunoscuti, ilustrii ópeti se suira in carutie ce li stau spre disponere si salutandu tuturor'a, plecara rapede catra Băile-Erculane, unde sosira tocma candu publicul celu distinsu siedea la cina in salonulu de cure.

De aci in colé viętia sociale in aceste văi romantece incepù a pulsă si mai iute si mai placutu. Mocioni deveni indata centralu, in prejurulu caruia se invertia tōta eleganția, fora desclinire de sessu, etate si natuunilitate; inse elu, ca o miladitia fidela a ginte sale, pōta si respondesce pretotindenia caracterulu romanu natuunale si astfelu adauge ne'ncetatu la popularisarea natuinalitatii romane. Era despre Babesiu ce voiu se diceu? Elu este si remane, cum a fostu pururia, celu mai neobositu luminatoriu, propagatoriu si aperitoriu alu romanismului. Acusi-lu vedi in societate, in mediocul damelor seu betraniilor, vorbindu despre cau'a Romanilor si discutiendu asupr'a impregiurilor si fiindu asciutatu cu cea mai mare atentiu; acusi-lu vedi de braciul cu unu oficeriu superiore seu cu unu preut de ai nostri, acusi cu unu deputat seu profesore, seu boieriu din Romania, totu splicandu, informandu si lamurindu, si astfelu redicandu si ocupandu inime, si lumandu si incuragiandu spirite pentru sant'a causa romana. Tōte acestea po facia, tōte cu loialitate, tōte pe temeiu adeverului si dreptatei. Babesiu petrecu in mediocul nostru numai cate-va dile, fiindcă, cum diceau unii, nu-i prijii cur'a, seu — nu-lu prindea loculu, cum diceau altii; dar si acele pucine dile fusera de ajunsu pentru a convinge si pe cei ce nu-lu cunoscă pan' aci, c-a densulu este inspirat de cele mai curate sentieminti, cele mai sanotose principie si celu mai activu zelu natuinalu.

Babesiu plecă de aici spre Caransebesiu, ca se dee facia cu eppulu si cu alti demni barbatii ai natuunei si se-si castige informatiuni mai de aprope despre starea cauelorui nostre acolo; de unde apoi pentru acel'a-si scopu va trece la Logosiu si Lipova. Dar B. nu caletoresce ca altii, oprindu se la totu loculu dile intregi, ci elu trece ca 'n sboru si nu stă de catu pe döue-trei ore, inse pretotindenia si are'omenii sei, carii-lu intempina si-i dau cu prometia tōte informatiunile dorite. — Dlu Dr. Eug. Mocioni inca se pregatesce a paresi in döue trei dile băile nostre, de cari se folosi — cum audu, cu resultat multumitoriu.

Avuramu de curendu si unu incendiu destulu de mare; nainte cu optu dile, nōptea pe la 11 ore se aprinse si arse pan' la paramentu grăsidiul celu mare si frumosu, intru carele se prefacura in serumu si cenusia si vro,

prindca essentialminte urmatōriele: „Imperatulu ar fi sositu la noi, daca nu l'ar fi amagit uunguri scorindu ca domnesce cium'a in tięra; dar dupa trei septemani va veni de buna séma, si va demanda cele ce mai trebuescu se se faca pentru a stirpi pe unguri cu totulu.“

Pentru descrierea unor asemene ordinti si cercularie, Hori'a se folosi de unu predicatoru reformatu pe care l'a prinsu la Abrudu si-lu intrebuinta de secretariu alu seu.

Intrige de acestea, si altele asemene acestor'a de istetie, le intrebuinta Hori'a si incrediutii lui. Poporulu seracu, amagit uunguri de ur'a natuinala in catu se fie capac a judecata intemeiata; dar intru atat'a totē parerile lu apróba, c-a tinde a mari si a infrumuseti forte acestu locu de cura, c-a dă dreptu

la punctele ce lo-au asternutu rebelii si de cari pomeniramu mai sus, ci in locu de responsu inmultira trupele in Dev'a si in jurul ei, si locutienintele de colonelu Schulz capetă 900 de ómeni, parte usari parte infanteria de la trupele de granitia (secuiesci), de naintea caror'a rebelii se trasera in munti.

Pana acum Hori'a, prin publicatiuni, promisiuni si faime respondite despre corepondinti'a lui cu Imperatulu, a sciutu se si sustinea o parte mare din credulii romanii si se-i faca surdi la tōte remonstratiunile guberniului. La inceputu neactivitatea militiei anca i venia pre bine la socotela, din care neactivitate tragea dovęda pentru afirmatiunea sa. Inse candalu milita in fine strabatū si incepu a intrebuinta forti'a, era romanilor li se parea acést'a suspitosu, densulu sciù se-i faca a crede cumca acestia nu sunt ostasi adeverati de ai Imperatului, ci numai unguri cari s'au imbracatu in uniforme si vor se i lovësca pe romani. Intr'aceea, elu totusi se tragea tota mai adancu intre munti, unde putien'a

militia nu-i potea urmă, parte caci pre acesti munti nu e de amblatu, parte caci sunt acoperiti de paduri, era romanii alergau pururia dintru unu locu intr'altulu candu se vedeau gozni. Preste acést'a, pasurile (strintorile) le sciau inchide cu atat'a maestria, si avantgardele loru 'si le sciau intocmi casi milita regulata, de eră cu atat'a mai anevoia a-i atacă. Favoriti de aceste cercusantie, se respondă den'u prin amenintari, fortia si promisiuni in comitatulu Zarandului si o parte a Uniadorei, ma le juara mai c-a intregi in possesiune. Fiindu c-a nobili acelui comitatu parte fusera uciși parte fugisera, era diregatori au se mai gasiau, deci rebelii se facura domni deplinu. Tienutulu in jurul loru lu numira imperat'a loru, impartira paramenturile intre sine, incepura se lucre băile de acolo pentru sine si fecera felurite despusestiuni. Duele Hori'a 'si dă autoritatea de rege, impartiā carti de donatiune pentru paramenturile ce ai sei le luasera in possesiune, si-si dă title totu mai mari. La inceputu se numia numai capitanu; apoi co-

diece trasure domnesci |

Am devenit ferte lungu si totusi nu potu incheia forta a fi amintita inca unele lumeri interesante, pre cari am avutu ocajune a le vedea si cunoscere aicia.

Postariul din Bâile-Erculane, dlu Lorentru; romanu bunu, ne-ajungendu elu singuru pentru implinirea oficialului postului pe timpul verii, si avendu o fica de 14 ani, a invetiat' pe aceea intrégă manipulatiunea postale, si cu autorisarea mai inalta dens'a astazi ocupa unu postu de oficialu, dora prim'a femeia romana, carea inca ca copila tenera s'a aventat la o pusetiune emancipatorie. Destrictatea, acuratet'a, zelulu ei oficialu sunt multu laudate. Esempu demnu de imitatiune.

Dlu comandante militariu alu bâilor, sub-colonelulu c. r. Rotariu, estimpu mai multu de catu ori candu alta data, este neobisnuitu inaintarea intereselor si folose'oru — publicului si ale erariului, si publiculu, mai alesu celu romanu, cu mare placere i dà semne de recunoscinta. Dóue cause inse sunt, pentru cari — romanii mai vertosu, totu nu se potu apropiu cu destula incredere si amore catra dlu V-colonelul; una: recel'a, ba chiar antipati'a dsale facia de dlu Dr. Popoviciu, carele este pre amatu si stînatu publicului romanu; alt'a: tolerant'a, ca se nu dicu nepasarea dsale facia de abusurile unor persoane militare inalte, prin cari abusuri se detragu multoru oficeri seraci favorurile destinate loru prin lege. Ni ar paré reu, daca aceste abusuri, ajungendu dora a fi sbiciuite manepoimane in care-va diuariu nemtescu, ar lovi si in dlu Rotariu si pote l'ar vatemá.

Din comitatulu **Torontalui**, augustu.

(*Nerespectarea statutului organicu, Lipsa de contielegere intre preoti si invetiatori.*) Pre candu audiramu c. Mai. Sa Imperatulu a santiunatu statutulu organicu, tocm'a atunci preotulu Ionu Oprianu din comun'a Valecaniu (protopopiatulu B. Comlosiului) s'a mutat la cele eterne, mai remanendu in comună anca duoi preoti.

Precum am intielesu, protopopulu a si facutu relatiune catra consistoriu despre mormanta numitului preotu, dara cu o cale si-a datu si opiniunea ca in loculu repausatului consistoriu se ierotonésca pe fiu unui preotu din cei duoi, carele tocm'a acum'a a absolvat cursulu clericalu intr'unu modu, ca numai Ddieu lu scie de a nostra parte, era studiele gimnasiali de 6 clase le-a sfarsit la Egopole (Kecskemet) acolo unde sunt — profesorii cei liberali (cum i-a numit prè nimeritu unu d. corespondinte din Banatu).

Nu destulu atat'a, unu preotu mai vre se ierotonésca si pre ginere seu, ca se-i fie de capelanu.

Astu-feliu dura, n'ar fi destui pentru o comună duoi preoti ce sunt acum'a, ci se se instaleze trei sau patru

Tôte acestea se se intempe la opiniunea dlu protopopu, forca statutulu organicu se aiba ceva inriurintia, adeca forca ca comun'a se fie intrebata: trebueseu-ti patru preoti? vrei se-i ai? ai cu ce se i tieni scl.

Santiele Loru dicu cumea nu se poate altintre, caci comun'a e mare, trebuescu preoti multi sel. Dar én se Vi spunu ceva:

Scóla din comună si a avutu döue clase,

Anu Santiele Loru cu cati-va ómeni neprecupeputi dedera de stérsera o clasa, sub cuventu că — comun'a e mai seraca de catu se pote tiené döue clase.

Prè bine dicemu se fie asiè. Inse daca comun'a e prè seraca pentru a tiené döue clase de scola, óre nu a prè seraca pentru a tiené trei si patru preoti? Respundeti-ne Santiele Vôstre.

Ce neconsecintie se intempla pre unde preotii nostri nu precep rectius nu vor se precépa important'a invetiamentului si nu traescu in contielegere cu invetiatorii!

Suntemu curiosi a sci decisiunea ce va face consistoriulu. Nu vom lipsi a o dà publicitatei, deci — atentiune!

Unu fiu alu comunei.

Din **Torontalui** 21 iuliu c. v.

Dle Redactoru! Permiteti-ne unu picu de spatiu in multu pretiuit'a fôia ce diregit, a rogá pe dd. alegatori din Petromanu (ce se tienu de cottulu: Torontal, ? protopopiatulu Ciacovei) se ni arete, ce tendintie au ei facia cu prosperarea scôleloru nostro confesiunil; candu in Nr. 59 alu Albinei se lauda că au alesu unanu pe d. G. Craciunescu de reprezentante in senatulu scolaru municipalu? deci

Stimânu persón'a dlu Craciunescu si cunoscemu zelulu lui naionalu din trecutu; prin urmare nutrimu sperant'a că nu va primi mandatulu imbiatu de dd. alegatori, cu prota Seiman in frunte.

Fratiloru alegatori! ni pare reu că traimus intr'unu comitat si nu ne unim in principie; noi scimu că organisarea si conducedrea scôleloru nostro e incredintiata, ba prin lege garantata, congreselor nostro bisericesci era nu senatelor municipali. — Deci neintielegendu noi ce direptiune voiti a dà scôleloru, Ve rogâmu se esiti cu parerea in publicu, ca s'o combatemu cu toti de e rea, era de o vom asta de buna se ve imitâmu!.

Mai multi invetiatori din Torontal.

Statutele reuniunei invetiatorilor rom. gr. or. din distr. protop. alu Lipovei,

I. Scopulu reuniunei.

§. 1. Reuniunea acésta are de scopu, pe langa naintarea invetiamentului intru instruirea prunciloru, cu deosebire, prin conveneri mai dese — unde fiecare invetiatoru, prin sciint'a si esperiint'a castigata si desco-pere parerea sa naintea reuniunei — si iniatiarea unui fondu invetatorescu, din care se se ajutoredie colegii loru nepotintiosi de a portá oficiulu, precum si veduvele si orfanii acestor'a.

II. Membrii reuniunei.

§. 2. Membrii reuniunei se 'mpartu: in ordinari, fundatori, ajutatori si onorari.

A) Fiecare invetiatoru din acestu districtulu este membru ordinariu, si adeca: de la scôlele din Lipov'a 3 invetiatori, din Aleziiu 2; din Chesintiu, Bata, Bar'a, Belotintiu, Bacamediu, Birchisiu, Brestovatiu, Brusnicu, Buzad, Buldia, Valeamare, Veresmortu, Vis'ma, Grosiu Dobresei, Dorgosiu, Dubochindasiu, Zabaltiu, Capolnasiu, Capriór'a, Chéchesiu, Chelmacu, Comeatu, Chisd'a, Criovbara, Cuvesd'a, Labasintiu, Lalesintiu, Lăpușniucu, Ostrovu, Ohab'a serbescu, Petersiu,

Intr'aceea se intemplara mai multe măcelari cu trupele imperatesci. La 29 nov. unu locutieninte cu numele Mesterhazy, de la Orosz, carele voiá se alerge in ajutoriulu unor trupe, spariate la Ofenbai'a, fu atacatu si-lu impuscaru de improuna cu pre 8 ómeni (ostasi) ai lui. La 30 novembre cateva trupe de la regimentulu Toscana si 70 de usari se cuiesc, condusi de locutienintele de colonel Schulz, atacara pe rebeli la Remetea, si respinsera o parte a loru, dar in diu'a urmatória fura insisi ostasi atacati si siliti a se retrage. Totu pre acelu timpu, majorulu de cavaleria Staonits de la usarii se cuiesc, atacâ la Bradu o ceta de rebeli, cari s'a si predatu ascultarii. La 8 decembre, locutienintele supremu Kray avendu 400 de secui, intre Mihele-(ni? Trad.) si Blasieni in comitatulu Zarandului dede preste unu numeru cam de 2000 de rebeli, ii provocâ se se predee imbiandu-le pardonu generale; dar densii nu numai că nu se incredeau imbiariloru ci persistau in punctele ce locutiu mai nainte, ma 'si permisera si

Pojog'a, Radmanesci, Secasiu, Selciv'a, San-Nicol'nicu, Spat'a, Teesiu, Fibisiu, Fiscutu, Firegház, Hodosi, Ususeu, Cel'a, Sistariovetiu la fiecare scola 1 invetiatoru, de toti 51.

B) Membrii ordinari au dreptu, in adunarile generale a tiené vorbiri scientifice — pedagogice — era cele politice sunt eschise.

C) Au dreptu a votisá, a se consultá si a decide afacerile agende cu majoritatea voturilor.

D) Membrulu ordinariu, care se va portá necuvintiosu dupa trei dogeniri din partea adunarii generale ne indreptandu-se, nu numai va fi eschis din reuniune, ci adunarea se 'ndreptatiesce, a face pasiurile necesarie, la locul competinte, pentru destituirea lui din postulu invetatorescu.

§. 3. Membrii fundatori potu fi toti a cei individi, cari contribuiescu odata pentru totu-de un'a, pe partea fondului reuniunei 20 fl. v. a. séu pe langa obligatiune valida 6% si 'n adunarile reuniunei au votu, ca membri ordinari (v. lit. c. §. 2).

§. 4. Membrii ajutatori, potu fi: individi cu caracteru nepetatu, comunele, corporatiunile etc. ce vor contribui dupa bunavointia la fondul reuniunei.

§. 5. Membrii onorari vor fi acei barbatii alesi prin adunarea generala, cari s'a distinsu pe terenulu scolaru, scientificu pedagogicu, prin concursulu loru materialu ori spiritualu.

III. Afacerile Reuniunei.

§. 6. Membrii Reuniunei se vor aduna in totu anulu celu pucinu de döue ori la temporu prescriptu si loculu destinat de: adunarea generala.

§. 7. La adunare fie-care membru ordinariu este indetoratu a participa, excusabilu e numai acel'a cu causa credibila, — celu ce absentâdu din nepasare, e supus la multa banala pentru fondul reuniunei, dupa cum va asta adunarea de bine, era celu ce absentâdu de trei ori dupa olalta, va fi eschis din sinulu Reuniunei.

§. 8. Pentru conducedrea acestei reuniuni si fondatiuni se va alege unu comitetu.

IV. Fondulu Reuniunei.

§. 9. Membrii fundatori ai Reuniunei se impartu dupa cum aréta §. 2. lit. a) b.) si §§. 3. 5.

§. 10. Membrii ordinari ai reuniunei, au a solvi din salariulu loru anuale computandu-se si emolumintele in bani afara de pamantu din tota sut'a de florii 20%. la cassad'a reuniunei, in patru rate si adeca: la 1 octovre, la 1 januarie, la 1 aprilie si la 1 iuliu st. v. a fiercurui anu.

§. 11. Fiecare individu, care va ocupá un'a din statiunile amintite in §. 2 lit. a, este obligatul a contribui sum'a amintita, vedi §. 10.

§. 12. Banii incasati se vor pune spre fructificare in cas'a parsimoniala din Aradu.

§. 13. Fuudatiunea acésta se va administrá prin membrii comitetului ei.

§. 14. Fundatiunea acésta este numai pentru invetiatorii tractului acestuia spre ajutoriul, vedi §. 1.

§. 15. Intemeiatorii si succesorii acestei fundatiuni si-tienu dreptulu ca acésta fundatiune se nu se poate incorpora cu alta fundatiune, ei numai atunci, candu s'ar infinita unu fondu generalu alu tuturor invetiatorilor romani din intrég'a Metropolia gr. or.

romana, din care fondu invetiatorii nepotintiosi, veduvele si orfanii acelor a vor primi o pensiune anuala precum va terminá adun. generala a aceliei fundatiuni.

§. 16. Intemeiatorii si succesorii acestei fundatiuni si-reserva dreptulu, ca la casu de incorporare cu fundatiunea amintita in §. 15, intre membrii administrativi ai aceleia se fie reprezentati cu doi alesi din sinulu loru.

§. 17. Dreptulu de ajutorare este denegatu numai acelor invetiatori, veduve si orfani ai loru, cari pentru crima de negligentia ori nemoralitate au fostu eschisi din reuniune.

§. 18. Antaictate la ajutoriu vor avea pruncii cu talentul de a studia.

V. Membrii comitetului Reuniunei.

§. 19. Membrii comitetului constau din unu presiedinte, unu vice-presiedinte, unu casieru, unu controloru, unu notariu si alti optu membri, cari se alegu din sinulu invetiatorilor acestui districtu, pre unu anu, era presiedintele pe vietia.

Datorintele comitetului.

a) in generu

§. 20. Comitetulu va ingrigi pentru administratiunea fondului Reuniunei, va conchiamá membrii la Adunarea generala si va elabora proiecte in afacerile reuniunei.

§. 21. Comitetulu in fiecare anu va substerne adunarii generale raciotiniulu despre activitatea sa.

§. 22. La casu de urgintia comitetulu si-dă opiniunea presiedintelui de a convoca si-dintie straordinarie.

§. 23. Siedintele comitetului sunt deschise pentru fiecare membru alu reuniunei.

b) in specie.

§. 24. Presiedintele presiede in adunarile generale si ale comitetului reuniunei, si conchiamă adunariile generale.

a) Vicepresedintele in absentia presiedintelui suplineste indatoririle acelui.

b) Casierulu incasédia banii de la membri, ii eloca, dà afara banii pre cele de lipsa decise prin comitetu — ince banii acestia se nu pestreca sum'a de 20 fl. v. a. fara concediul adunarii generale, si este responditorul pentru avara reuniunei.

c) Controlorulu contrasemnédia tóte evitantele si contracavitantele.

Notariulu pôrta protocolu despre tóte afacerile reuniunei.

e) Oficialii comitetului reuniunei pôrta oficiulu gratuitu.

§. 25. Reuniunea va avea unu sigilu cu inscriptiunea: „Sigilulu reuniunei fondationale a invetiatorilor Romani gr. or. din distr. Lipovei.”

§. 26. Statutele Reuniunei numai in adunarea generala prin majoritatea voturilor se potu modifica.

Lipov'a 19/31 iuliu 1869.

Comitetulu interimalu alesu pentru elaborarea statutelor.

Estrusu din Protocolulu diecesanului Consistoriu greco-resaritenu Aradanu

Aradu, 10. iuliu 1869.

809. S'au ceusuratu socrurile fundatiunei Zsigaiane pentru ajutorarea studintilor romani greco-resariteni din Oradea-Mare, de la 1. noembrie 1867, pana in finea lui optobre 1868, cari infacisidua sumariulu urmatoriu:

mereu si mereu, o ceta dupa alt'a. Intre asemenea circumstantie favoritórie, sperantile lui Horia si ale aderintilor lui ce se imputienau, se redusera forte. Acum erau dejá inchisi inti'unu micu districtu, unde incepeau se sufera lipsa de nutreminte, pentru că drumurile catra rescolati erau ocupate, era tienutulu loru era totu desertu si depradatu. Preste acésta se incepù o neincredere generala; se cunosea că promisiunile lui Horia n'au fostu basate si deci pretindeau se-si arete plenipotintia.

Ai lui insisi lu paziau, temendu-se nu cumva s'oe ie de 'duca si se-i paresescă. Horia trebuia se aiba o ingrigire cu atat'a mai mare, cu catu scia că guberniulu a pus 300 de galbeni pentru capulu lui, deci si elu (Horia) a promis din a sa parte 600 de galbeni acelui, carele i va descoperi că cine este ce l'a ce vre se-lu prinda pre densulu.

(Incheierea va urmă.)

I. Percepțiunea:

1. Remenantia din anul 1867 31 fl. 14 cr.
2 Arend'a casei fundatiunali 1220 fl. — „
de totu 1251 fl. 14 cr.

II. Erogatiunea.

Pe desplatierea contributiunii; pe instruirea Alumneului si pe provisiunea Alumnilor, de totu: 1267 fl. 95 cr.

III. Alaturare.

Erogatiunea e mai mare de cau Percepțiunea cu 16 fl. 81 cr. cu carea suma Fundatiunea remane detoria.

Determinare:

Socotile acestea, de bune afandu-se, se retrimit Senatului fundatiunali; era Determinatiunea acela, dupa punctul 14. al statutelor fundatiunali, se trimite la gazetele romane pentru bunavointia de a o publica.

Semnat prin Notariulu consistorialu:
Ieromonacul Andreiu Papp, m. p.

Economia.

Oradea-Mare, 3 augustu.

(Tergulu de septembra.) Bucatele trecu cu următoarele preturi: Sinicul de grâu curat 10 fl. v. a.; * Sinicul de grâu amestecat 6 fl.; sinicul de ovesu 3 fl. 80 cr.; sinicul de melaiu menunticu 9 fl. *Vitele cornute* in pretiu moderat. *Porcii* au pretiu mare. Pd. de carne de vita 36 cr. *Magea* de lardu (slanina) 36 fl. v. a. *Stangenu* de lemn 14—18 fl. v. a. *Ciuberulu* de vinu 10—12 fl. v. a. (100 de itie). — Estimpu bucate forte putiene, cucurudiu nimica din caus'a scetei ce domnesc pana acum'a. Sperantia de vinu multu si bunu in dealul Oradei mari; de altele nu vorbescu.

Agricola.

*) Intr'unu sinic sunt două metri.

Cursurile la bursa de Viena.

(In 7 augustu.)

Imprum. de statu convertatu eu 5% 62; 00 Imprum. nationalu 72 25; — Actionile de creditu 311; — sortiurile de 1860, 102,50; sortiurile din 1864, 124.00; Obligationile desarcinarii de pamantu cele, ung. 82., banatice 82., transilv. 80.00; — bucovin. 75.50 argintulu 120.75, galbenii 5.88; — napolonii 9.90.

Concursu.

La scările gimnasiale, reale si comerciale romane gr. or. din Brasovu se deschide concursu pentru urmatorele posturi de profesori:

1. Unu profesor de *sciintiele naturale* pentru gimnasiulu intregu si de *matematica* pentru gimnasiulu inferior. Acestu profesor fiindu necesitate va predă unele obiecte din sfera sa si la scăr'a reala si la cea comerciala.

2. Unu profesor de *comptabilitate, Aritmetica si Corespondentia mercantila* la scăr'a comerciala cu aplicare eventuala si la scăr'a reala.

3. Unu profesor pentru *Geometria descriptive, Desenmul linearu si Aritmetica la scăr'a comerciala si la scăr'a reala.*

4. Unu profesor de *limba francesa* pentru Gimnasiu, scăr'a reala si scăr'a comerciala.

Salariile anuale pentru posturile de sub 1, 2, si 3. sunt de 800 fl. v. a. si prospectu de inaintare la 900 fl. v. a. era pentru profesorul de limba francesa de 600 fl. v. a. pe anu.

Limb'a, in care se predau obiectele la toate scările amintite, este cea romana. Fiecare din profesorii alesi va servi anulu primu de

proba, era in anulu alu doilea afandu-se corespunditoru chiamarii sale, va primi decretul de denumire definitiva.

Doritorii, de a ocupă unul din aceste posturi, se binevoiesca a astern la subscrisea Eforia celu *multu pana in 15 Augustu a. c. s. v.* concursele loru insocite de documintele, prin care dovedescu: a) că sunt nascuti Romani de religiunea ortodoxa orientala, b) că au conducta morală si politica buna si c) sunt calificati pentru postulu, la care competedia.

Culificatiunea la postulu 1. se documentă prin testimoniu de mataritate si prin atestatul despre absolvarea cu succesu a facultatii filosofice la vreou Universitate; era pentru posturile 2 si 3. prin testimonie despre absolvarea unei scoli reale sau comerciale superioare, sau a unui institutu tehniciu. Se intielege de sine, că acei competitori, cari vor dovedi calificatiune mai mare sau prin esamene formale sau prin pracs'a castigata pana acum'a, vor fi preferiti.

Brasovu 19/31 iuliu 1869.

Eforia scărelor centrale romane gr. orientala:

Damianu Datco m. p.
1 - 3 presiedinte.

Anunciu bibliograficu.

La stabilimentul tipograficu alu societăti Deutsch in Pest'a este sub tipariu opulu

VOCABULARIU

Italiano-Romanu, Franceso-Romanu

si

Romanu-Italiano-Francesu.

Cu trei tractate gramaticale si cu adaugarea numeloru propriu celor mai principale,

Prelucratu de

I. L. FRROLLO.

Profesorul la gimnasiulu Carolu I. in Brail'a.

Totu oper'a, formandu trei volume mari, va apară in 8° mare, cu litere compacte, in 10 fascicle sau aproape, cuprindendu fia-care fasciclu căte 10 cole.

In cîteva dîle va esî de sub tipariu volumulu I, adeca partea Italiano Romanu, primulu opu lessicograficu pentru limb'a italiana in literatur'a romana, care va cuprinde patru fascicule, d'ntre cari inse alu patru lea va avă mai multu decât 12 cole, si asiè in-tregu volumulu va contine 42—43 de cole, nu precum s'a anuntiatu 34—35 de cole.

Abonam'ntele pentru tota provincie austriace se primescu la Librari'a „Aigner & Rautmann“ (Pest'a Waitznergasse, Hôtel Nation.)

Pretiul fia carui fasciclu va fi de 5 lei noui (2 fl. val. austr.), afara de fasciculu alu patrulea d'in volumulu I, alu carui pretiu se va statorii amesurat numerului célélor.

Spre luare a minte!

Tote mobilele ce se aducu in comerciul Romaniei se procura din Viena, de aceea efectuescu eu tote insarcinariile cu 25% mai estinu.

Galeri'a de mobile

a lui

Jos. Rastl, Opernring 17.

se recomenda prin depositulu ei de fabrica avutu sub garantia, oferindu cele mai noi si mai fine mobile de la

mesari, tapetari si de luxu,

garniture de salône, chilie de prandiu si de dormit,

divane, otomane, balzache, scame de leganatu etc. precum si cele mai estin mobile pentru servitorii. Deposito de fabricate precum orologie, cavitări, candelabre, lampe, ampele, carnișe, curtine. Mai multe sute de picturi pentru salône si alte multe noi si vecchi picture artistice si obiecte diverse. Carte de modelu cu 250 de desenmaturi ce contine si pretiurile se poate procură pe langa depunerea sumei de 5 fl. care suma se rebonifica la insarcinari mai mari, si e neincungjuratu de lipsa mai alesu pentru cumparatorii de cantitati mari.

Orarie eminente si bune.

DEPOSITULU DE ORARIE

avutu, renomitu de multi ani,

alui

M. HERZ,

orologiaru orasianescu

Viena, Stephansplatz nr. 6.

in dosulu curtei lui Zweitl ofere alu seu depositu mare de totu feliu de orarie, bine regulate cu garantia pe unu anu, cu pretiul currentu. Pentru fie-care orariu regulat se da garantia in scrisu.

Orarie portative de Genf

cualitatea cea mai eminenta esaminata de c. r. imprimaria de bani.

de auru:	cu 2 fedele, 8 rubini	45—48			
de argintu:	" cu fedelu de auru	30—38			
	" cu fedelu de auru	37—40			
	" Anker en 15 rub.	40—44			
unu Cylindr cu 4 rub.	10—12	" mai fine, fed. d'aur	46—60	" cu sticle crist.	56—60
" cu rub. d'auru d-sar.	13—14	" cu 2 fedele	55—58	" cu 2 fedele	54—59
Cylinder cu 8 rubini	15—17	" cu fedelu auritu 65, 70,	120	" email. cu diam.	70—89
" cu două fedele	15—17	80, 90, 100	"	Remontoir,	70, 80, 100
" cu sticle cristale	15—17	" sticla crist. fed. d'aur.	60—75	" cu 2 fed. 100, 110, 130	
Anker cu 15 rub.	16—19	Remontoirs fed. d'auru	100—130	" cu felii de soiu de orarie.	
" mai fine cu fed. de arg.	20—23	" cu 2 fedele	130—180	ce argintu se aurescu pentru fl.	
" cu două fedele	18—22	"		1—150	
" mai fine	24—28			Monograme si insemne se fac	
" engl. cu sticla cristalina	19—25			foste estinu. — Se afla orarie de auru	
Orariu Anker de armia, f. dup.	24—26	Cylinder, auritu, ser. d.	13—18	si d'argintu cu insemne unguresci.	
Anker Remontoir, fine se ra-		de auru:		Alarmatoriu cu orariu, 7 fl.	
dica la urechia	28—30	" cu 4 si 8 rub.	27—30	"	
" cu 2 fed.	35—40	" emailate	31—36	Alarmatoriu cu orariu, cari a-	
Remontoirs sticla cristal.	30—36	" cu fedelu de auru	39—40	prindu si lumina recandu alarmă;	
Anker Remontoirs de armia	38—45	" cu diamante	42—48	alarmă, 14 fl.	
		" cu sticle cristaline	42—45		

Depositulu celu mai mare de

Orarie cu pendulu (Pendeluhren) fabricate proprie

cu garantia pe doi ani.

a se trage in fie-care di 9, 10, 11 fl.

" totu la 8, di 16, 17, 18, 19, 20 22 fl.

" se batu la 6r si la 1/2, 30, 33, 35 fl.

Reparaturile se facu hatu mai bine; insarcinari din strainetate se efectuă cu cea mai mare

punctualitate trimitie cu competitia anticipativ, ori posticipindu-se de la posta; ce nu convine se primesc in chimbu.

Orarie, auru si argintu se primescu in schimb cu pretiurile cele mai inalte.

Trimitindu-mi se pretiul ori ca se primescu la urma de la posta, trimitu si in strainetate orarie, pen-

indatatura egi, si pentru cele ce nu se tienu trimitu banii po posta.

31 1—24

cei mai nou, bunu si nevatemotoriu

Mediloculu da a coloră perulu, in negru si brunetu cu 2 fl. 50 cr. unu car-

tonu; perii si peptene etc. pentru peptenare 50

cr. Pasta de colorat u perulu, negra si bruneta cu totu cu pepteu si peria 1 fl.

Reseda-Pomada pentru conservarea pe-

rului, o ladutia 1 fl., ca cosmetica 30 cr.

Procurarile in strainetate se facu pe langa trimitera pretiului si 10 cr.

spese de invalidu.

Depositulu principalu de trimis in cantitati mari si mici.

In salonulu meu de peptenatu. Stadt, verlängerte Kärthnerstrasse Nr. 51. si in fabrica :

Neubau, Neubaugasse Nr. 70.

mai departe la D. A. Moll, apotecariu, Tuchlauben : Eduardu Haubner, apot. „Zum Engel“

am Hof; I. Waiss, apot. Tuchlauben ; I. Ritter, Rothenthurnstrasse nr. 19; la dl. dr. Girtler,

ap. Freitung si c. r. apotecă campestre la Stefansplatz. — In Aradu : (Schweliengreber) friseriu;

Brünn : la A. W. Wlasak, apot.; Bozen : I. Bederlinger; Graz : H. Kielsauer si I. Purgleitner;

Krakow : I. Jahn; Klagenfurt : I. Dettoni, friseriu; Liov P. Mikolasch; Lenza : I. Haunsteiner;

Laibach : Ed. Mahr; Neogradisca : M. Kapun; Olmitz : Carolu Steigel, friseriu; Oedenburg :

A. Meczei, apot.; Praga : I. Fürst, apot.; Pesta : I. v. Török, apot.; Posiunu : I. Wörsterlows si F.